

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
академік М. Р. Гжегоцький

_____ 2021р.
“ ___ ” _____

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

_____ **Фтизіатрія** _____

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»

6-ий курс

Індивідуальний профільний курс за вибором: "Профілактична медицина"

Обговорено та ухвалено

на методичному засіданні кафедри
фтизіатрії і пульмонології

Протокол №__ від “___”_____ 2021р.

Завідувач кафедри

_____ проф. Костик О. П.

Затверджено

профільною методичною комісією
з терапевтичних дисциплін

Протокол №__ від “___”_____ 2021р.

Голова профільної методичної комісії

_____ проф. Радченко О. М.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фтизіатрія»

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань 22 "Охорона здоров'я"

спеціальності 222 "Медицина"

освітньої програми *магістра* медицини

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Фтизіатрія» для студентів 6-го курсу є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки магістрів медицини. Базується на знаннях та навичках, набутих при вивченні фтизіатрії на 5-му курсі, а також інших клінічних та базових дисциплін і завершує набуття студентами загальних та фахових компетентностей для їхнього застосування у професійній практичній діяльності.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			СРС	Рік навчання семестр	Вид контролю
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (год.)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Фтизіатрія <i>Змістовий модуль 1</i>	1 кредит/ 30год.	-	18	12	6 курс (XI або XII семестри)	залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

- методи своєчасного виявлення і діагностики туберкульозу;
- клініко-діагностичні ознаки туберкульозу;
- диференціальна діагностика туберкульозу;
- основні принципи лікування хворих на туберкульоз;
- профілактика туберкульозу та заходи інфекційного контролю.

Міждисциплінарні зв'язки. Фтизіатрія як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на вивченні студентами анатомії, фізіології, патоморфології, патофізіології, мікробіології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, радіології, гігієни та екології, епідеміології та інтегрується з цими дисциплінами;
- передбачає взаємозв'язок з наступними дисциплінами: внутрішня медицина, хірургія, педіатрія, неврологія, інфекційні хвороби, дитячі інфекційні хвороби, онкологія та формує уміння застосовувати знання з фтизіатрії в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є оволодіння студентами сучасними методами діагностики, диференціальної діагностики, лікування, профілактики туберкульозу, формування здатності студентів

використовувати знання, уміння, навички для вирішення різних задач професійної діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фтизіатрія» є:

- організація своєчасного виявлення та діагностики туберкульозу;
- диференціальна діагностика туберкульозу легень;
- призначення стандартизованого лікування хворим на чутливий та хіміорезистентний туберкульоз;
- діагностика невідкладних станів у хворих на туберкульоз та надання їм екстреної допомоги;
- проведення профілактики туберкульозу та інфекційного контролю.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність – здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач професійної діяльності лікаря та практичних проблем у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань трудової, судової та військової експертизи та/або здійснення інновацій.

-загальні:

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК2	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК5	Здатність приймати обгрунтовані рішення. Здатність працювати в команді.
ЗК6	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК7	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК8	Здатність спілкуватись іноземною мовою.
ЗК9	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК10	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК11	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК12	Здатність діяти на основі етичних міркувань.

-спеціальні (фахові, предметні):

СК1	Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
СК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
СК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозів туберкульозу.
СК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці і відпочинку при лікуванні туберкульозу.

СК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні туберкульозу.
СК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування туберкульозу.
СК7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
СК8	Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
СК9	Навички надання екстреної медичної допомоги.
СК11	Навички виконання медичних маніпуляцій.
СК13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
СК14	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо туберкульозу.
СК15	Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
СК17	Здатність до ведення медичної документації.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Знати способи аналізу та синтезу; сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти оволодівати сучасними знаннями.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань.	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних завдань.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень.
3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
4.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації.
5.	Здатність приймати обґрунтовані рішення, здатність працювати в команді.	Знати тактику та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти приймати обґрунтовані рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії.	Нести відповідальність за вибір способу комунікації.

6.	Навички міжособистісної взаємодії.	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії.	Нести відповідальність за вибір способу комунікації.
7.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Мати досконалі знання державної мови.	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово.	Використовувати державну мову при професійному спілкуванні та веденні документації.	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою.
8.	Здатність спілкуватись іноземною мовою.	Мати базові знання іноземної мови.	Вміти спілкуватись іноземною мовою.	Використовувати іноземну мову у професійній діяльності.	Нести відповідальність, за розвиток професійних знань з використанням іноземної мови.
9.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, які застосовуються в професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
10	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.	Вміти визначити мету та завдання; бути наполегливим та сумлінним при виконанні обов'язків.	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.
11.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадянську та соціальну позицію.	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність.
12.	Здатність діяти на основі етичних міркувань	Знати основи етики та деонтології.	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності.	У професійній діяльності дотримуватись морально-етичних принципів і професійної субординації.	Нести персональну відповідальність за дотримання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1.	Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.	Знати стандартні методики та схеми опитування, фізикального обстеження пацієнта.	Вміти зібрати скарги пацієнта, анамнез хвороби та життя, провести фізикальне обстеження пацієнта.	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом та його родичами.	Нести відповідальність за якісний збір інформації про пацієнта на підставі опитування, огляду, пальпації, перкусії та аускультатії.
2.	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	Знати необхідні лабораторні та інструментальні дослідження для діагностики туберкульозу.	Вміти призначити лабораторне та інструментальне обстеження шляхом застосування стандартних методик та аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.	Фахово інформувати пацієнта про необхідність проведення певного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та про результати цих обстежень.	Нести відповідальність за правильне призначення лабораторних та інструментальних досліджень, своєчасне і вірне оцінювання їх результатів .

3.	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу	Знати алгоритми діагностики туберкульозу, виділення провідних симптомів або синдромів.	На підставі проведеного обстеження вміти встановити діагноз туберкульозу та сформулювати його згідно з клінічною класифікацією.	На підставі нормативних документів вести медичну документацію пацієнта (карту амбулаторного/стаціонарного хворого).	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановлення попереднього та клінічного діагнозу.
4.	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.	Знати алгоритми та стандартні схеми визначення режиму праці та відпочинку при туберкульозі.	Вміти визначити необхідний режим праці та відпочинку хворих на туберкульоз.	Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів висновки щодо необхідного режиму праці та відпочинку.	Нести відповідальність за обґрунтованість призначення режиму праці та відпочинку.
5.	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.	Знати алгоритми та стандартні схеми підбору лікувального харчування при туберкульозі.	Вміти підібрати правильне харчування для хворих на туберкульоз.	Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів висновки щодо правильного харчування при туберкульозі.	Нести відповідальність за підбір правильного харчування для хворих на туберкульоз.
6.	Здатність до визначення принципів та характеру лікування туберкульозу.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів та стандартних схем лікування туберкульозу.	Вміти призначити лікування хворому на туберкульоз.	Інформувати пацієнта про необхідність обов'язкового лікування туберкульозу та строгого дотримання всіх рекомендацій лікаря.	Нести відповідальність за своєчасне призначення адекватного лікування хворого на туберкульоз.
7.	Здатність до діагностування невідкладних станів.	Знати клінічні ознаки та методи діагностики невідкладних станів у фтизіатрії (легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс).	Вміти вчасно визначити та адекватно оцінити невідкладний стан пацієнта.	Обґрунтовано інформувати пацієнта та/чи родичів про наявність невідкладного стану та необхідність надання екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за своєчасність та правильність визначення невідкладного стану та ступеню його важкості.
8.	Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.	Знати алгоритми надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах у фтизіатрії.	Вміти застосувати тактику надання екстреної медичної допомоги.	Обґрунтовано інформувати пацієнта чи родичів про необхідність надання невідкладної допомоги та отримати згоду на медичне втручання.	Нести відповідальність за правильність визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9.	Навички надання екстреної медичної допомоги.	Знати алгоритми надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах.	Вміти надавати екстрену медичну допомогу при невідкладному стані людини.	Пояснити пацієнтові та/чи родичам необхідність та порядок проведення лікувальних заходів екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.

10.	Навички виконання медичних маніпуляцій.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій.	Вміти виконувати медичні маніпуляції.	Обґрунтовано формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій.	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.
11	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.	Знати види профілактики туберкульозу (вакцинація, ревакцинація БЦЖ; хіміо-профілактика; санітарна профілактика).	Вміти провести санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи, скеровані на запобігання зараження та захворювання туберкульозом населення.	Інформувати населення про необхідність проведення профілактики туберкульозу.	Нести відповідальність за своєчасне та якісне проведення профілактики туберкульозу.
12	Здатність до планування і проведення профілактичних та проти-епідемічних заходів щодо інфекційних хворіб.	Знати систему протиепідемічних заходів інфекційного контролю туберкульозу.	Вміти провести протиепідемічні заходи в осередку туберкульозної інфекції.	Інформувати населення та медичний персонал про необхідність проведення протиепідемічних заходів в осередку туберкульозної інфекції та строгого дотримання вимог інфекційного контролю в медичних закладах.	Нести відповідальність за своєчасність організації протиепідемічних заходів в осередку туберкульозної інфекції та строге дотримання вимог інфекційного контролю в медичних закладах.
13.	Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.	Знати категорії та групи диспансерного спостереження хворих на туберкульоз, тактику їх обстеження та принципи профілактики.	Вміти відібрати осіб, які підлягають диспансерному нагляду.	Організувати диспансерний нагляд хворих та здорових осіб, які підлягають диспансеризації..	Нести відповідальність за якість організації диспансерного нагляду певних контингентів осіб
14.	Здатність до ведення медичної документації.	Знати систему офіційного документообігу в роботі лікаря, основні правила ведення медичної документації.	Вміти заповнювати медичні документи, зокрема з використанням сучасних комп'ютерно-інформаційних технологій.	Застосовувати навички міжособистісної взаємодії для якісного ведення медичної документації.	Нести відповідальність за якість та повноту ведення медичної документації.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Фтизіатрія»:

- проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, яка базується на гуманістичних та етичних засадах;
- застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності;
- дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки під час професійної діяльності;
- використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для вирішення типових завдань професійної діяльності;
- аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних та нестандартних професійних ситуаціях;

- дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- здійснювати професійне спілкування українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземними мовами, аналізуючи тексти фахового спрямування та перекладати іншомовні інформаційні джерела;
- дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати в команді;
- аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати та використовувати її у професійній діяльності.

Результати навчання для дисципліни «Фтизіатрія»:

- збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя, проводити та оцінювати результати фізикального обстеження;
- оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах стаціонару, застосовуючи стандартну процедуру на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень;
- виділяти провідний клінічний симптом або синдром, встановлювати найвірогідніший або синдромний діагноз захворювання, провести диференціальну діагностику захворювань, встановлювати клінічний діагноз відповідно до класифікації;
- визначати необхідний режим праці та відпочинку, характер харчування при лікуванні туберкульозу;
- визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання;
- визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану;
- надавати екстрену медичну допомогу;
- виконувати медичні маніпуляції;
- здійснювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів;
- планувати заходи для запобігання розповсюдження туберкульозу, проводити протиепідемічні заходи в осередку туберкульозу;
- визначати тактику обстеження та профілактики здорових осіб та хворих, що підлягають диспансерному нагляду;
- вести медичну документацію.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1 кредит ЄКТС / 30 годин.

Змістовий модуль 1. Ведення хворих на туберкульоз.

Конкретні цілі:

- визначати фактори ризику туберкульозу;
- проводити опитування хворих з метою визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз;
- застосовувати алгоритм обстеження хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної допомоги і розробляти клінічний маршрут пацієнта;

- визначати варіанти тактичних дій лікаря в залежності від даних бактеріоскопічного дослідження мокротиння, рентгенологічного обстеження та інших методів діагностики;
- інтерпретувати дані мікроскопічного, молекулярно-генетичного, бактеріологічного методів виявлення збудника туберкульозу;
- оцінювати результати основних лабораторних, променевих, інструментальних методів діагностики та туберкулінодіагностики;
- проводити диференціальну діагностику при бронхолегеневому, інтоксикаційному та рентгенологічних синдромах у хворих з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз;
- формулювати діагноз туберкульозу згідно з діючою класифікацією;
- організовувати лікування туберкульозу під безпосереднім наглядом;
- формувати і підтримувати прихильність хворого до лікування туберкульозу;
- призначати стандартизоване медикаментозне лікування хворим на туберкульоз в залежності від категорії та визначати результати лікування;
- призначати лікування хворим на хіміорезистентний туберкульоз;
- діагностувати невідкладні стани у хворих на туберкульоз та надавати їм екстрену допомогу;
- проводити хіміопрфілактику туберкульозу;
- організовувати заходи адміністративного інфекційного контролю туберкульозної інфекції;
- правильно використовувати та підбирати індивідуальні засоби захисту органів дихання.

Тема 1. Ведення хворих на туберкульоз. Виявлення, діагностика туберкульозу. Режими лікування у випадках вперше діагностованого туберкульозу та повторного лікування.

Стандарти охорони здоров'я при туберкульозі. Сучасні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу.

Визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Маршрут пацієнта з кашлем на етапі первинної медичної допомоги. Місце лабораторних методів у виявленні туберкульозу.

Бактеріологічні методи діагностики туберкульозу. Роль експрес-методів молекулярно-генетичної діагностики туберкульозу, зокрема технології Xpert MTB/RIF.

Застосування рентгенологічного дослідження у діагностиці туберкульозу. Роль комп'ютерної і магнітно-резонансної томографії у діагностиці та диференційній діагностиці туберкульозу легеневої і позалегеневої локалізації.

Роль інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу.

Режими лікування хворих у випадках вперше діагностованого туберкульозу і випадках повторного лікування. Лікування під безпосереднім наглядом і формування прихильності до лікування.

Тема 2. Ведення хворих на хіміорезистентний туберкульоз. Схеми лікування монорезистентного, полірезистентного, мультирезистентного туберкульозу, туберкульозу з розширеною резистентністю. Особливості ведення інкурабельних пацієнтів з туберкульозом. Застосування

паліативних методів лікування. Ускладнення туберкульозу легень: легенева кровотеча, кровохаркання, спонтанний пневмоторакс.

Визначення ризику мультирезистентного туберкульозу. Своєчасне встановлення хіміорезистентності. Складання діагностичного алгоритму із раціональним застосуванням методів молекулярно-генетичної діагностики і бактеріологічного дослідження.

Стандартні та індивідуалізовані схеми лікування монорезистентного, полірезистентного, мультирезистентного туберкульозу (МРТБ) та туберкульозу з розширеною резистентністю (РРТБ). Діагностика та ведення побічних реакцій на лікування.

Хірургічне лікування МРТБ та РРТБ. Особливості ведення інкурабельних пацієнтів з туберкульозом. Застосування паліативних методів лікування.

Кровохаркання і легенева кровотеча у хворих на туберкульоз: патогенез, класифікація, диференціація кровотечі. Види спонтанного пневмотораксу. Алгоритми надання невідкладної допомоги при ускладненнях туберкульозу.

Тема 3. Профілактика туберкульозу. Інфекційний контроль за туберкульозом. Коронавірусна звороба (COVID-19): клініка, діагностика, лікування, профілактика.

Вакцинація і ревакцинація БЦЖ. Хіміопрофілактика туберкульозу, покази, методика проведення. Санітарна профілактика, її завдання. Робота в осередку туберкульозної інфекції з профілактики туберкульозу. Інфекційний контроль за туберкульозною інфекцією.

Етіологія, патогенез коронавірусної хвороби. Клінічні ознаки в залежності від перебігу захворювання. Стандарти діагностики. Групи ризику розвитку ускладнень. Лікування хворих з коронавірусною хворобою на амбулаторному та стаціонарному етапах. Організація протиепідемічних заходів в осередку інфікування SARS-CoV-2.

Тема 4. Диференціальна діагностика прикореневих і парамедіастинальних процесів, легневих дисемінацій, легневих інфільтратів.

Рентгенологічний синдром розширення тіні коренів легень та середостіння. Диференціальна діагностика туберкульозу внутрішньогрудних лімфатичних вузлів, лімфогранульоматозу, неходжкінської лімфоми, лімфолейкозу, саркоїдозу, неспецифічних аденопатій, центрального раку, аневризми аорти, пухлин стравоходу, щитовидної залози, середостіння, гіперплазії тимусу.

Рентгенологічний синдром дисемінації в легенях. Диференціальна діагностика дисемінованого туберкульозу, двобічної вогнищевої пневмонії, карциноматозу, пневмоконіозу, саркоїдозу, застійних явищ в легенях, системних уражень сполучної тканини, інтерстиціальних захворювань легень.

Рентгенологічний синдром часткового чи сегментарного затемнення (легеневого інфільтрату). Диференціальна діагностика інфільтративного туберкульозу легень, пневмонії, легеневого еозинофільного інфільтрату, інфаркту легені, раку легень.

Тема 5. Диференціальна діагностика кулястих утворів в легенях, порожнин у легенях, плевритів.

Рентгенологічний синдром кулястої тіні в легенях. Диференціальна діагностика туберкульозу легень, периферичного раку, метастазів пухлин, доброякісних пухлин, виповнених кіст.

Рентгенологічний синдром порожнини в легенях. Диференціальна діагностика туберкульозної каверни, абсцесу легень, аспергільозу, кістозної гіпоплазії, порожнинної форми раку, бронхоектатичної хвороби.

Рентгенологічний синдром наявності рідини в плевральній порожнині. Диференціальна діагностика туберкульозного, неспецифічного, ракового плевритів, гідротораксу при серцевій декомпенсації, нирковій недостатності, мезотеліоми плеври.

Тема 6. Позалегенові форми туберкульозу: туберкульоз мозкових оболонок, периферичних лімфовузлів, кісток і суглобів.

Патогенез і патоморфологія туберкульозу мозкових оболонок. Клініка. Особливості діагностики і перебігу туберкульозного менінгіту. Спинномозкова пункція та інтерпретація результатів дослідження цереброспінальної рідини. Лікування.

Патогенез, патоморфологія, місцеві та загальні прояви, клінічні форми туберкульозу периферичних лімфатичних вузлів. Діагностика. Лікування.

Клініка туберкульозу кісток і суглобів. Діагностика. Лікування.

3. Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Лекції	Практичні Заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Ведення хворих на туберкульоз.			
Тема 1. Ведення хворих на туберкульоз. Виявлення, діагностика туберкульозу. Режими лікування у випадках вперше діагностованого туберкульозу та повторного лікування.	-	6	-
Тема 2. Ведення хворих на хіміорезистентний туберкульоз. Схеми лікування монорезистентного, полірезистентного, мультирезистентного туберкульозу, туберкульозу з розширеною резистентністю. Особливості ведення інкурабельних пацієнтів з туберкульозом. Застосування паліативних методів лікування. Ускладнення туберкульозу легень: легенева кровотеча, кровохаркання, спонтанний пневмоторакс.	-	6	-
Тема 3. Профілактика туберкульозу. Інфекційний контроль за туберкульозом. Коронавірусна звороба (COVID-19): клініка, діагностика, лікування, профілактика.	-	6	-
Тема 4. Диференціальна діагностика прикореневих і парамедіастинальних процесів, легеневи дисемінацій, легеневи інфільтратів.	-	-	4
Тема 5. Диференціальна діагностика кулястих утворів в легенях, порожнин у легенях, плевритів.	-	-	4
Тема 6. Позалегенові форми туберкульозу: туберкульоз мозкових оболонок, периферичних лімфовузлів, кісток і суглобів.	-	-	4
Усього годин – 30/1 кредит ECTS	-	18	12
Підсумковий контроль	Залік		

4. Тематичний план практичних занять

№ з/п	ТЕМА	К-ть годин
1.	Ведення хворих на туберкульоз. Виявлення, діагностика туберкульозу. Режими лікування у випадках вперше діагностованого туберкульозу та повторного лікування.	6
2.	Ведення хворих на хіміорезистентний туберкульоз. Схеми лікування монорезистентного, полірезистентного, мультирезистентного туберкульозу, туберкульозу з розширеною резистентністю. Особливості ведення інкурабельних пацієнтів з туберкульозом. Застосування паліативних методів лікування. Ускладнення туберкульозу легень: легенева кровотеча, кровохаркання, спонтанний пневмоторакс.	6
3.	Профілактика туберкульозу. Інфекційний контроль за туберкульозом. Коронавірусна звороба (COVID-19): клініка, діагностика, лікування, профілактика.	6
	Всього:	18 год

5. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ п/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Вид контролю
1.	Диференціальна діагностика прикореневих і парамедіастинальних процесів, легневих дисемінацій, легневих інфільтратів.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Диференціальна діагностика кулястих утворів в легенях, порожнин у легенях, плевритів.	4	
3.	Позалегенові форми туберкульозу: туберкульоз мозкових оболонок, периферичних лімфовузлів, кісток і суглобів.	4	
	Всього:	12	

6. Методи навчання

Словесні – пояснення, інструктаж, навчальна дискусія.

Наочні – ілюстрування (таблиці, рентгенограми, результати аналізів та інших методів обстеження);

- демонстрація (діагностичних та лікувальних маніпуляцій).

Практичні – формування вмінь і навичок клінічного обстеження хворих, виконання передбачених програмою медичних маніпуляцій, надання невідкладної допомоги.

Інтерактивні – які передбачають роботу в малих групах для виконання певного пакету завдань; моделювання клінічних ситуацій.

7. Організаційна структура навчання:

Підготовчий етап (10-20% робочого часу): організація заняття, постановка навчальної мети, контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (60-90% робочого часу): формування професійних вмінь і навичок. Студенти самостійно і під контролем викладача здійснюють курацію хворих: збирають анамнез, оволодівають навичками об'єктивного огляду, інтерпретують рентгенологічні та лабораторні дані, обґрунтовують клінічний діагноз, проводять диференціальну діагностику, призначають лікування.

Заключний етап (10-20% робочого часу): контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок, підведення підсумків, домашнє завдання.

8. Методи контролю

Контроль здійснюється комплексним оцінюванням теоретичної і практичної підготовки студента на підставі усного опитування, тестового контролю, вирішення клінічних ситуаційних завдань, демонстрації практичних вмінь та навичок.

- Види контролю - поточний і підсумковий
- Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану - залік
- Критерії оцінювання

Оцінювання усної відповіді студента			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал; послідовно, грамотно і логічно його викладає, тісно пов'язує теорію з практикою, вільно справляється з питаннями.	Студент твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає, не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання.	Студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, порушує послідовність у викладенні матеріалу.	Студент не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.
Оцінювання вирішення тестових завдань			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
100-91%	90-76%	75-51%	50 і менше%
Оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Точно сформульований та повністю обґрунтований клінічний діагноз у пацієнта і складений план лікування.	Точно сформульований та частково обґрунтований клінічний діагноз у пацієнта, допущені неточності при складанні плану лікування.	Виникли труднощі при обґрунтування клінічного діагнозу, складанні плану лікування пацієнта.	Не дано відповіді на завдання задачі.
Оцінювання демонстрації практичної навички			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент оволодів практичними навичками, що передбачені програмою.	Студент виконує практичні навички, але припускає не принципові помилки.	Студент в процесі виконання практичних навичок допустив серйозні помилки.	Студент не виробив практичних навичок; не сформував вмінь передбачених програмою.

9. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

11. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок "A", "B", "C", "D", "E" проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F ("2") не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

12. Методичне забезпечення : плани та методичні розробки практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання, задачі для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів.

13. Рекомендована література

Базова література:

1. Фтизіатрія. нац.підручник / За редакцією В. І. Петренка,. – Київ.: ВСВ «Медицина», 2015. – 472 с.
2. Пульмонологія та фтизіатрія: підручник у 2-х томах / За ред. Ю. І. Фещенка, В. П. Мельника, І. Г. Ільницького. – Київ, Львів: Атлас, 2009. – 1336 с.
3. Фтизіатрія. Навчальний посібник /за редакцією В. П. Мельника , І. Г. Ільницького. – Київ – Львів: Атлас, 2008. – 304с.
4. Фтизіатрія. Підручник / За ред. акад. А. Я. Циганенка, проф. С. І. Зайцевої. - Х.: Факт, 2004.- 390с.
5. Савула М. М., Ладний О. Я. Туберкульоз. Підручник. Тернопіль: “Укрмедкнига”, 1999. – 323 с.
6. Наказ МОЗ України від 25.02.2020 р. № 530 "Про затвердження стандартів охорони здоров'я при туберкульозі".
7. Наказ МОЗ України від 30.05.2021 р. № 1056 "Про затвердження змін до Стандартів медичної допомоги коронавірусна хвороба (COVID-19)".

Допоміжна література:

1. Профілактика туберкульозу: навчальний посібник для студентів, лікарів-інтернів та лікарів / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, А. В. Александрін, В. В. Петренко. – Київ:2Print, 2017. – 88с.

2. Туберкульоз позалегеневої локалізації / Ю. І. Фещенко, І. Г. Ільницький, В. М. Мельник, О. В. Панасюк; за ред. Ю. І. Фещенко, І. Г. Ільницького. – Київ: Логос, 1998. –376 с.
3. Хвороби респіраторної системи. Довідниковий посібник / Ю. І. Фещенко, В. М. Мельник, І. Г. Ільницький. – Київ – Львів: Атлас, 2008. – 497с.
4. Савула М. М., Ладний О. Я., Кравченко Н. С., Сливка Ю. І. Диференціальна діагностика захворювань легень і плеври. Тернопіль: “Укрмедкнига”, 2000. – 223с.
5. Фещенко Ю. І. Організація контролю за хіміорезистентним туберкульозом. Виробниче видання. – Київ: Здоров’я, 2013. – 704 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна установа „Український центр контролю за соцхворобами МОЗ України”: <http://ucdc.gov.ua>
2. Сайт Національного інституту фтизіатрії і пульмонології імені Ф.Г.Яновського: <http://www.ifp.kiev.ua/doc>
3. Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. Український науково-практичний журнал <http://www.tub.vil.com.ua>
4. Сайт Проекту USAID «Посилення контролю за туберкульозом в Україні»: <http://www.stbcu.com.ua>